

Fővárosi Ítéltábla

14.Gf.40.588/2015/5/II.

A Fővárosi Ítéltábla az Ujfalussy Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek az Erdős és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen zálogjog érvényesítése iránt indított perében, amelybe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a felszámolóbiztos által képviselt beavatkozott, a Budapest Környéki Törvényszék 2015. szeptember 29. napján kelt 7.G.40.487/2011/113. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000,- (Egymillió) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesi gazdasági társaság tagja a **P.....** Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Kft.-nek, a társaságban 50 %-os üzletrésszel rendelkezik.

A **P.....** Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Kft. – továbbiakban **P.....** Kft. – 2007. augusztus 31. napján deviza hitelszerződést kötött az ... Bank Zrt.-vel. A szerződés tartalma szerint a **P.....** Kft. mint adós, az új gyógyszerárak megvalósítását szolgáló beruházások finanszírozására saját erő kiegészítéseként igényelt hitelt a banktól. A bank 12.463.388 svájci frank összegű hitelkeretet tartott

az adós rendelkezésére. A hitelszerződés biztosítékaul 2.500.000.000,- Ft legmagasabb összeg erejéig a Kft. teljes vagyonára keretbiztosítéki jelzálogszerződést is kötöttek. Az ... Bank Zrt. jogutódja 2007. december 31. napjától a ... Bank Zrt.

A P.... Kft., valamint a ... Bank Zrt. 2008. július 9. napján követelést terhelő zálogszerződést kötöttek egymással. A szerződésben rögzítették, hogy a P.... Kft.-nek a bankkal szemben 12.463.388 svájci frank összegű tőke és járulékaik tartozása áll fenn, amely alapján a tőkefizetési kötelezettség a szerződésben meghatározott időpontokban, de legkésőbb 2009. május 20. napján esedékessé válik. A 2.) pontban megállapodtak arról, hogy a zálogszerződés megkötésével a szerződés 1.) pontjában meghatározott tartozás megfizetésének biztosítására követelést terhelő zálogjogot alapítanak a zálogkötelezett jelenleg fennálló, és a zálogkötelezettet illető valamennyi, jövőben keletkező összes szerződéses partnerével szembeni követelése összegére a bank javára. Az 5.) pontban rögzítették, hogy a zálogkötelezett – a zálogjogra kiterjedő hatállyal – csak a bank hozzájárulásával tehet olyan jognyilatkozatot, amely a tartozás visszafizetését biztosító követelést megszünteti, vagy a bank számára hátrányosan változtatja meg. Megegyeztek abban is, hogy amennyiben a követelések valamelyike a kielégítési jog megnyílta előtt esedékessé válik, akkor csak együttesen kérhetik a kötelezettől az adott követelés bírósági letétbe helyezését. A 6.1.) pont szerint, amennyiben a követelés vagy annak része bármely okból történő lejáratára (kielégítési jog megnyílta) előtt válik esedékessé, a zálogkötelezett a követelést a banknál vezetett óvadéki számlára köteles beszedni. A 7.1. pont értelmében, ha a tartozás bármely okból esedékessé válik, a bank a bankszámlára még be nem folyt követelésből – egyebek mellett – a követelés kötelezettjével szemben közvetlenül kereshet kielégítést.

A P.... Kft. az alperest 2008. július 14. napján értesítette arról, hogy a 2005. november 22. napján megkötött vállalkozási szerződés, valamint a 2007. október 24. napján megkötött beruházási szerződés alapján fennálló, illetve a jövőben keletkező minden jogcímű követelésen a ... Bank Zrt. javára követelést terhelő zálogjogot alapítottak. Felhívta, hogy a bank ellenkező értesítéséig a követelés összegét a banknál vezetett bankszámlára utalja át (F/6/1, F/6/2).

2009. november 18. napján a H.... Gyógyszerkereskedelmi Zrt. felperes és a ... Ingatlanberuházási, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. mint a P.... Kft. tagjai szétválási szerződés kötöttek egymással. Ebben rögzítették azt, hogy a P.... Kft.-ből kiválással létrejön a P.... Gyógyszertár Kft. (... u. 12.). E jogutód társaság tagjai a felperes és a ... Ingatlanberuházási, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. E szerződés 5/1. pontja szerint a P.... Kft. csak a váci közbeszerzési pályázatok alapján végzett

tevékenységét folytatja, így a váci laboratóriumi, intézeti gyógyszerári és közforgalmi gyógyszerári tevékenységből eredő feladatok ellátást biztosítja, míg a jogutód társaság, azaz a **P....** Gyógyszertár Kft. az ún. Gyógyszerpont-hálózathoz tartozó gyógyszertárakat működtető Kft.-kben fennálló részesedések jogutódlással történő megszerzésével ezen Gyógyszerpont-hálózathoz tartozó gyógyszertárakat működtető, a szerződés 7.1.1.) pontjában meghatározott gazdasági társaságok irányítási és üzemeltetési feladatait látja el.

A szerződés 5/2. pontjában rendelkeztek arról, hogy a jogutód társasághoz kerülnek a **P....** Kft. jogelőd társaságnak az ún. Gyógyszerpont-hálózathoz tartozó gyógyszertárak beruházásai és a Gyógyszerpont-hálózathoz tartozó gyógyszertárak beruházásaihoz kapcsolódó hitelek, így különösen a ... Bank Zrt., mint hitelnnyújtó, és a **P....** Kft. mint hitelfelvevő és az adós között GA-IM116869 szám alatt fennálló devizahitel-szerződésből, és a felek mint kölcsönadók, valamint a **P....** Kft. mint kölcsönvevő között létrejött tagi kölcsönszerződésből eredő jogok és kötelezettségek. A ... Bank Zrt. mint engedményező és a felperes mint engedményes között 2011. június 14. napján engedményezési szerződés jött létre, amelyben a ... Bank Zrt. a korábban a **P....** Kft.-vel, jogutódlás folytán a **P....** Gyógyszertár Kft.-vel szembeni deviza hitelszerződésből fennálló követelését teljes egészében az engedményes felperesre ruházta át. Rögzítették, hogy az engedményezéssel a követelést biztosító jogok, köztük a **P....** Kft.-vel 2008. július 9. napján kelt követelést terhelő zálogszerződésből eredő jogok is átruházásra kerülnek.

A felperes 2011. május 20. napján kelt nyilatkozatával felmondta a **P....** Gyógyszertár Kft. fennálló deviza hitelszerződését, ezzel összesen 1.375.821,54 svájci frank összegű követelés lejárttá vált.

Az alperes a zálogszerződés megkötéséről szóló értesítést követően sem a felperesnek, sem a felperes jogelődjének kifizetést nem teljesített. A 2011. június 27. napjától 2011. december 31. napjáig tartó időszakban 225.267.457,- Ft-ot, 2012. január 1. napjától 2012. július 4. napjáig tartó időszakban pedig 183.316.544,- Ft-ot utalt át az alperesi beavatkozó – **P....** Kft. – számára.

A felperes módosított keresetében az alperest 345.312.625,- Ft tőke és perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Keresetét a Ptk. 267. §-ának (1)-(2) bekezdései, 329. §-ának (1) bekezdéseire alapította, amely szerint zálogjogot érvényesít a ... Bank Zrt. jogutódjaként az alperessel mint az elzálogosított követelés kötelezettjével szemben a ... Bank Zrt. és a **P....** Kft. között 2007. augusztus 31-én létrejött deviza hitelszerződés, valamint az annak biztosítására kötött követelést terhelő zálogszerződés alapján a **P....** Kft. és az alperes közti vállalkozási, beruházási szerződésekből eredő zálogjoggal biztosított követelések vonatkozásában. Előadta, hogy a zálogjogról szóló értesítést

követően az alperes továbbra is az alperesi beavatkozó számlájára teljesített, sem a felperes, sem a jogelődje számára teljesítés nem történt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Védekezésében előadta, hogy a **P..... Kft.**-vel kötött közreműködési szerződésre tekintettel bizonyos szolgáltatásokat kizárólag a **P..... Kft.**-től vehetett igénybe, ezért amennyiben a szolgáltatások ellenértékét nem fizeti meg az alperesi beavatkozó részére, az a közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött közreműködői szerződés súlyos megsértését eredményezte volna, amelyre tekintettel a **P..... Kft.** azonnali hatályú felmondással élhetett. Ezért a közreműködői szerződésre figyelemmel a felperes fennálló teljesítése olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felel, kérte annak megállapítását, hogy a Ptk. 312. §-a értelmében a szerződés teljesítése lehetetlenné vált, így az megszűnt. A BH 1986/469, és a BDT 2006/1366. szám alatt közzétett eseti döntésekre hivatkozott, amely szerint a lehetetlenné válás bekövetkezik mindazon esetben, ha a kötelezett csak rendkívüli nehézségek vagy aránytalan megterhelés esetén tudná a kötelezettségét teljesíteni. A követelés jogalapjának vitatása mellettösszecszerűségében elismerte a **P..... Kft.** alperesi beavatkozó számára történt teljesítéseket.

A beavatkozó maga is kérte a kereset elutasítását, arra hivatkozott, hogy a bank olyan nyilatkozatot adott, amely szerint az alperes kötelezettsége megszűnt.

A Budapest Környéki Törvényszék a 2015. szeptember 29. napján kelt 7.G.40.487/2011/113. számú ítéletében kötelezte az alperest 345.312.625,- Ft 15 napon belüli megfizetésére a felperesnek, valamint 7.250.000,- Ft perköltségben marasztalta.

A határozat indokolásában elsőként rögzítette, hogy a felperes jogelődje és az alperesi beavatkozó között követelésre alapított, a Ptk. 267. § (1) bekezdése szerinti zálogjog jött létre. A felek között nem volt vitás, hogy az így létrejött szerződés alapján a zálogjog a beavatkozót megillető követeléseken létrejött. A követelésre alapított zálogjog fennállását nem szüntette meg az a körülmény, hogy az egyenesadós (a kölcsönszerződés adósa) személyében jogutódlás következett be a **P..... Kft.**-ből való kiválással. A kiválásról rendelkező szerződés szerint a felperes jogelődje és a beavatkozó közötti kölcsönszerződésből eredő kötelezettségek a **P..... Gyógyszertár Kft.**-t terhelik, azonban a kiválásról rendelkező társasági szerződés a zálogjog fennállását nem érintette. A kölcsönszerződésből eredő kötelezettség teljesítésére a **P..... Gyógyszertár Kft.** lett köteles, azonban az annak biztosítékaül létrejött zálogszerződés kötelezettje továbbra is a beavatkozó maradt. Az

alperesnek a zálogszerződés lehetetlenülésére, mint kötelmet megszüntető tényre való hivatkozását a Ptk. 312. § (1) bekezdésének figyelembevételével nem találta megalapozottnak. Kifejtette, hogy a zálogszerződés megkötéséből eredő kötelezettségeiről az alperest értesítették. Az alperes a zálogszerződésnek nem alanya, kötelezettsége arra terjedt ki, hogy a beavatkozóval szemben keletkező tartozásokat ne a beavatkozónak, hanem a felperesnek, illetve jogelődjének teljesítse. E körben az alperes a kiszolgáltatott helyzetére nem hivatkozhat, mivel amennyiben a zálogjogról szóló értesítést követően a zálogjogosult számára teljesít, az az egyenes adós helyetti teljesítésnek tekinthető, amivel az alperes a számára leszállított gyógyszer, illetve a számára nyújtott szolgáltatás ellenértékét megfizette. Erre alapítottnak a vele közreműködői szerződéses jogviszonyban álló beavatkozó a szolgáltatás további nyújtását jogszerűen nem tagadhatta volna meg, mivel az alperes azzal, hogy a követelés elzálogosításával a tartozását nem a vele szerződésben állónak, hanem a zálogjogosult számára fizeti meg, a számára leszállított áru, illetve a számára nyújtott szolgáltatás értékét teljesíti. Az alperes éppen azzal tette ki magát a kétszeres teljesítés veszélyének, hogy a követelés elzálogosításáról szóló értesítést követően továbbra is az eredeti jogosult felé teljesített, figyelmen kívül hagyva a követelés elzálogosításáról szóló értesítést. Utalt arra, hogy az alperes a követelés biztosítására létrejött zálogjog megszűnésére is hivatkozott, amelynek alátámasztására egy tisztázatlan körülmények között létrejött okirat másolata került becsatolásra. Hosszas bizonyítási eljárás ellenére utóbb az alperes úgy nyilatkozott, hogy védekezése körében ezen okirat tartalmára hivatkozni nem kíván.

Mivel az alperes védekezését nem találta megalapozottnak kötelezte a zálogszerződés alapján a felperes módosított keresetében megjelölt összegnek a felperes mint zálogjogosult javára történő megfizetésére. Az alperest késedelmi kamat fizetésére ilyen kereseti kérelem hiányában nem kötelezte, míg a perköltségről a Pp. 78. §-a alapján rendelkezett, figyelembe véve a felperes által lerótt 900.000,- Ft illeték összegét, és a jogi képviselő ügyvédi munkadíját, amit 5.000.000,- Ft + áfa összegben határozott meg.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereseti kérelem elutasítását, és a felperesnek az első- és másodfokú eljárás során felmerült perköltségek megfizetésére kötelezését kérte.

A fellebbezésében továbbra is fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadott védekezését, amely szerint a szolgáltatás ellehetetlenült. A közreműködői szerződésre tekintettel a felperes felé történő teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felel, így a Ptk. 312. §-a értelmében a

szerződés teljesítése lehetetlenné vált, megszűnt. Az elsőfokú eljárás során benyújtott 2012. október 14-i IV. számú előkészítő iratában kifejtettekre hivatkozott, amelyben előadta, hogy a **P..... Kft.** és az alperes között 2007. október 24. napján közreműködői szerződés jött létre. E szerint az alperes bizonyos szolgáltatásait (pl. gyógyszerbeszerzés, laboratórium működtetése, stb.) egyedül és kizárólag a **P..... Kft.**-től vehette igénybe. Amennyiben ezen szolgáltatások ellenértékét nem fizette volna meg közvetlenül a **P..... Kft.** részére, az a közreműködői szerződés súlyos szerződésszegés miatti felmondását eredményezhette volna, amivel több milliárd forintos fizetési kötelezettsége keletkezett volna a **P..... Kft.** felé. Ismételten hivatkozott a BH 1986/469. számú és a BDT 2006/1366. számú döntésre, mindkettő a szerződés ellehetetlenülését, illetve lehetetlenné válását mondja ki abban az esetben, ha csak rendkívüli nehézségek vagy aránytalan megterhelés mellett tudná a kötelezettségeit teljesíteni, ezért álláspontja szerint elegendő lett volna a közreműködői szerződés feltételrendszerét áttanulmányozni, amely az alperes ez irányú okfejtését alátámasztja. Emellett hivatkozott az elsőfokú eljárás során meghallgatott tanúk, dr. **K. T.** és Dr. **M. Cs.** tanúvallomásaira. Idézte a tanúk 2014. június 19-i, 93. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített vallomásának egy részét. Dr. **M. Cs.** tanúvallomása szerint az akkori igazgató, **K. T.** a felperesi társaságot illető zálogjogról való tudomásszerzést követően dilemmába került, hogy a szűkös anyagi forrásokra is tekintettel a **P..... Kft.** vagy a felperes felé teljesítsen. Mivel az anyagi lehetőségek nem tették lehetővé a kétszeres teljesítés kockázatát, és a **P..... Kft.** közbeszerzés útján nyerte el az alperessel megkötött szerződést, kénytelenek voltak a **P..... Kft.** számára teljesíteni, különös figyelemmel arra is, hogy valamennyi gyógyszer beszállítója a **P..... Kft.** volt, aki úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a vételárat nem fizetik számára, úgy beszünteti a kórház gyógyszer ellátását. A betegek életének védelmében nem dönthettek másként, minthogy a szerződést a **P..... Kft.** számára teljesítik. Utalt arra, hogy az iratokhoz csatolásra kerültek azok a **P..... Kft.** által írt levelek, illetve feljegyzések, amelyek alátámasztották a tanú nyilatkozatát. A tanú előadása szerint az alperes akkoriban körülbelül 500 ágygal rendelkezett és kb. 150.000 fős lakosságról gondoskodott. A tanú elmondta azt is, hogy kénytelenek voltak készpénzzel fizetni, mivel ennek elmaradása esetén még infúziót sem tudtak volna a betegek számára biztosítani, továbbá a kórháznak az állam részére történő átadásakor 2,5 milliárdos tartozása állt fenn. Idézte dr. **K. T.** tanúvallomásának egy részét, amely szerint a kórháznak nem volt mérlegelési lehetősége, mivel a **P..... Kft.** csak akkor volt hajlandó további gyógyszert szállítani, ha azonnal fizetnek. Előfordult olyan eset, hogy az önkormányzati biztos is arra utasította az alperest, hogy azonnal készpénzben fizessenek a **P..... Kft.** számára. A tanú is elmondta, hogy a kórház adóssága ebben az időszakban 2,5 milliárd forint nagyságú volt, továbbá, ha a **P..... Kft.**-vel szemben fennálló szerződés alapján a

teljesítésre nem kerül sor, a betegellátás szűnt volna meg. Kiemelte, hogy az elsőfokú eljárás során erre a kiszolgáltatott helyzetre hivatkozott, azaz arra, hogy a kórház a felperes felé való teljesítés esetén lehetetlen helyzetbe került volna. Ezen a bírói letétbe helyezés sem változtatott volna, mert az nem egyik napról a másikra történik, továbbá ebben az esetben sem találtak volna olyan beszállítót, aki hajlandó lett volna a több, mint 2 milliárdos tartozású intézmény számára hitelezni. A P..... Kft. közötti közreműködői szerződés nemcsak gyógyszerbeszállításról, hanem gyógyszerár üzemeltetésről és laborszolgáltatásról is szólt. A tulajdonosi jogokat a kórház tekintetében a Váci Önkormányzat gyakorolta ebben az időszakban, amely szintén az ellehetetlenülés határán volt, nem volt hajlandó ezért támogatni az alperest, sem újabb közbeszerzési eljárást kiírni.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, amellyel szemben előterjesztett fellebbezésében az alperes újabb, az elsőfokú eljáráshoz képest novumot tartalmazó okfejtést nem adott elő. Az alperes lehetetlenülésre való hivatkozása nem alapos. A Ptk. 312. §-át idézte, valamint ismertette, hogy a jogi irodalom és a bírói gyakorlat a kiváltó okokat tekintve három esetet különböztet meg; egyrészt a fizikai, illetve természetbeni lehetetlenülést, ami akkor következik be, ha a szerződés tárgya vagy alanya megsemmisül, elpusztul vagy hozzáférhetetlenné válik. A jogi lehetetlenülés akkor áll fenn, ha a szolgáltatásnak utólag jogi akadálya keletkezik. Példaként a BH 2000/396. szám alatt közzétett döntésben foglaltakat hívta fel, amely jogszabályváltozás esetén állapította meg a jogi lehetetlenülést. A gazdasági-érdekbeli lehetetlenülés pedig akkor következik be – Sz. K.t idézve – ha az adóstól az élet józan felfogása szerint a tisztesség és méltányosság elvének figyelembevételével nem lehet elvárni a teljesítést. A gazdasági érdekbeli lehetetlenülésre különböző, bírói gyakorlatból vett eseteket ismertetett, valamint Sz.nak a gazdasági lehetetlenüléssel kapcsolatos megállapítását.

Kifejtette, hogy a fellebbezésből az állapítható meg, hogy az alperes vélhetően gazdasági érdekbeli lehetetlenülésre hivatkozik, az azonban nem, hogy a közreműködői szerződés lehetetlenülésére, vagy a követelésen alapított zálogjog lehetetlenülésére. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy egyik szerződés sem lehetetlenülhetett. Kiemelte az elsőfokú bíróság ítéletének általa helyesnek tartott megállapítását, miszerint az alperes a zálogszerződésnek nem alanya, így kötelezettsége arra terjedt ki, hogy a beavatkozóval szemben keletkező tartozásokat az értesítést követően a felperes felé teljesítse. Mivel a zálogszerződésnek az alperes nem alanya, annak lehetetlenülésére nem

hivatkozhat. Helyesnek találta az elsőfokú bíróság azon indokolását, hogy a beavatkozó maga zálogosította el követelését, hozzájárult a más számára való kifizetéshez, így a közreműködői szerződés esetében sem lehet szó lehetetlenülésről, mivel a szerződést mindkét fél teljesíteni tudta, a beavatkozó nyújtotta a szolgáltatást, az alperes pedig a kifizetést teljesítette, igaz nem a jogosult, hanem a felperes számára. Álláspontja szerint a fellebbezésben előadott alperesi szorult helyzet megszüntetésére számos lehetősége kínálkozott, a bírói letétbe való teljesítés lehetősége is fennállt, másrészt a közreműködői szerződés felmondása, mivel az alperesi beavatkozó adószáma 2011. december 2-től 2012. január 31-ig fel volt függesztve, és a közbeszerzési törvény szerint az adótartozás kizárás, illetve felmondási ok. Alaptalannak találta a fellebbezés azon hivatkozását, hogy a beavatkozó jelentős mértékű kárigényétől tartott az alperes, mivel a beavatkozó zálogosította el az alperessel szembeni követelését, így a felperes számára való kifizetés a közreműködői szerződés szerződésszerű teljesítését jelentette volna az alperes részéről. A fekvőbeteg-ellátáshoz szükséges szolgáltatásokat önkormányzati kezességvállalás mellett a beavatkozón kívül más gazdálkodó szervezettől is beszerezhetette volna. Álláspontját összefoglalva kifejtette, hogy amikor az alperes a felperesi követelésen alapított zálogjogról szóló értesítést követően továbbra is a beavatkozónak és nem a felperesnek teljesített, nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható lett volna, így ezen felróható magatartására előnyök szerzése végett – a felperes felé fennálló fizetési kötelezettség alóli mentesülésre – nem hivatkozhat, ezért álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alperest.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül, s az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel azt vizsgálta, hogy a Ptk. 312. § értelmében a szerződés teljesítésének lehetetlenné válása és ennek folytán megszűnése megállapítható-e, e körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokat és a jogszabályokat helyesen értékelte-e.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a döntéséhez szükséges mértékben feltárta és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a jogszabályok helyes értelmezésével állapította meg, hogy a felperes jogelődje és az alperesi beavatkozó között a Ptk. 267. § (1) bekezdése szerint létrejött követelésre alapított zálogjog alapján a felperes mint zálogjogosult kielégítési jogának megnyílt a 2011. június 27-én kelt értesítését követően az alperes, mint a zálogjoggal terhelt követelés

kötelezettje csak a felperes zálogjogosult kezéhez teljesíthetett volna. Ennek elmulasztásával a felperes részére köteles a keresetben megjelölt –összepszerűségében általa sem vitatott – összeget a felperesnek megfizetni. A rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok helyes értékelése, valamint a Ptk. 312. § (1) bekezdése alapján helytállóan állapította meg, hogy az alperes a zálogszerződés lehetetlenülésére, mint kötelmet megszüntető tényre alappal nem hivatkozhat.

A másodfokú bíróság teljes körűen egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával, ezért annak külön megismétlése nélkül csak utal a helyes indokokra.

A másodfokú bíróság szükségesnek tartja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítését a 2011. április 27-én kelt, dr. **G. J.** közjegyző által 11060/Ü/2536/2011. számú közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal (F/8.), amelyben a ... Bank Zrt. mint engedményező és a felperes mint engedményes nyilatkozatot tettek arra vonatkozóan, hogy 2011. április 18. napján engedményezési szerződést kötöttek, amellyel a bank a **P.....** Gyógyszertár Kft.-vel szembeni deviza hitelszerződésből fennálló követelésének 100 %-át az engedményesre ruházta át. A 3. ponban a bank nyilatkozott arról is, hogy a **P.....** Kft. mint jogelőd társaság által a követelést terhelő zálogszerződéshez kapcsolódóan alperesnek átadott értesítő levél visszavonásához nem adott ki hozzájárulást.

A felperes által 2011. július 27. napján az alpereshez írt levélben foglaltakkal (F/10.), amelyben a felperes arról tájékoztatta az alperest, hogy a ... Bank Zrt.-vel 2011. április 18. napján engedményezési szerződést kötöttek, amely értelmében a felperes megszerezte a **P.....** Gyógyszertár Kft.-hez átkerült deviza hitelszerződésből származó követelést, valamint az engedményezéssel átszálltak a felperesre mint engedményesre a hitelszerződés alapján fennálló, azt biztosító zálogjogok, köztük a **P.....** Kft. részéről a követeléseken alapított zálogjog is. A levélben egyidejűleg tájékoztatta az alperest arról, hogy a hitelszerződést azonnali hatállyal felmondta, és a **P.....** Gyógyszertár Kft.-t a fennálló tartozás megfizetésére szólította fel, amely kötelezettségének a társaság nem tett eleget. Ezért e szerződés biztosítékaként fennálló, követelésen alapított zálogjog alapján felhívta az alperest arra, hogy a levél kézhezvételétől kezdődően a 2005. november 22. napján és 2007. október 24. napján megkötött szerződésekből eredő valamennyi, a **P.....** Kft. részére fizetendő járandóságot a levél mellékletét képező értesítő levélben szereplő számlára utalja át. A leveléhez egyidejűleg csatolta az abban hivatkozott 4. pontban felsorolt további dokumentumokat.

Kiegészíti továbbá a másodfokú bíróság a tényállást az alperes mint megrendelő és a **P.....** Kft. mint közreműködő között 2007. október 24-én kelt közreműködői – beruházási – szerződés tartalmával,

amely szerint az alperesi beavatkozó a megállapodás alapján a kórház intézeti gyógyszerertárának működtetését, gyógyszerellátásnak biztosítását, ezen belül a gyógyszerellátás megszervezését, gyógyszerek beszerzését, tárolását, gyógyászati segédeszközökkel, kötözőszerekkel, egyéb gyógy- és egyéb termékekkel való ellátásának biztosítását vállalta. A szerződés értelmében az alperes vényforgalmas gyógyszerertár, valamint intézeti gyógyszerertár működtetésére is kötelezettséget vállalt, a 3.1. pont szerint meghatározott 15 évre. A megállapodás 14.7. pontja értelmében, amennyiben a megrendelő hibájából rendkívüli felmondásra kerül sor, a megrendelő köteles a közreműködő tulajdonában álló, illetve a gyógyszerertárban lévő aktuális gyógyszerkészlet beszerzési értékén, jogszabályokban meghatározott tárgyi minimum feltételeknek megfelelő eszközállomány, és a gyógyszerertár informatikai rendszerének könyv szerinti értékén történő átvételére, továbbá a közreműködő által az idegen ingatlanon végzett és okirattal igazolt beruházásainak megtérítésére, valamint a határozott időre megkötött szerződésből hátramaradó időtartamra vonatkozó kárának megfizetésére elmaradt haszon jogcímén, hathavi egyenlő részletben. A közreműködő ebben az esetben elmaradt haszon címén a szerződésből még hátralévő hónapokra vonatkoztatva havi árbevételének 5 %-ára jogosult.

A tényállás fentiekkel történő kiegészítése ellenére a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel sem látott lehetőséget az ítélet megváltoztatására. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közreműködői szerződésben foglalt feltételek és a beavatkozó nyilatkozatai nem eredményezték a felperes felé történő teljesítés lehetetlenülését a Ptk. 312. §-a alapján. A felperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtettek szerint az alperes – annak pontos megjelölése nélkül – tartalmát tekintve gazdasági-érdekbeli lehetetlenülésre hivatkozott. A fellebbezési ellenkérelemben helyesen utalt rá a felperes, hogy a Ptk. 312. §-a, a teljesítés lehetetlenné válása a szerződés alanyai viszonyában értelmezhető, abban az esetben következhet be és állhat fenn, ha a szerződés megkötését követően beállított valamely körülmény folytán a teljesítés egyik félnek sem felróható okból lehetetlenné válik. Ebben az esetben a felek között a szerződés megszűnik, s a lehetetlenné válásról tudomást szerző félnek haladéktalan értesítési kötelezettsége áll fenn a másik fél felé. A fenti rendelkezés tehát két fél közötti szerződéses jogviszony esetén értelmezhető, ugyanakkor helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában, hogy a követelésen alapított zálogszerződésnek az alperes nem alanya. Kötelezettsége mindössze arra terjedt ki, hogy a beavatkozóval szemben keletkező tartozásait ne a beavatkozó, hanem a felperes mint zálogjogosult felé teljesítse, mivel a **P..... Kft.**-ből kiválással létrejött **P..... Gyógyszerertár Kft.** a kiválásról szóló szerződés értelmében a ... Bank Zrt.-vel megkötött

kölcsönszerződés kötelezettjévé vált ugyan, de ezzel együtt a biztosítékként létrejött zálogszerződés nem került módosításra, így a zálogkötelezett továbbra is a **P.....** Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Kft. alperesi beavatkozó maradt.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben is idézett tanúvallomások és a csatolt okiratok ellenére is egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy az alperes kiszolgáltató helyzete nem alapozhatja meg a felperes és az alperesi beavatkozó közötti, követelésre alapított zálogszerződés lehetetlenülését és alperes teljesítés alóli mentesülését a felperessel szemben. Az alperesnek az alperesi beavatkozó nyilatkozatai ellenére az érvényesen fennálló követelésre alapított zálogszerződés alapján a felperes részére kellett volna teljesítenie, ami a zálogszerződésre tekintettel egyidejűleg az alperesi beavatkozó felé történő teljesítésnek minősült volna. A követelésen alapított zálogjog esetén, amennyiben az elzálogosított követelés kötelezettje – a perbeli esetben az alperes – a zálogjogosult részére teljesít, annak kötelezettséget megszüntető hatálya a pénzbeli követelések esetén kettős; nem csak a főkötelezett zálogjoggal biztosított tartozását szünteti meg a zálogjogosult felé, de megszünteti az elzálogosított követelés kötelezettjének a fizetési kötelezettségét is, azaz az elzálogosított követelést is, amelynek eredeti jogosultja a zálogkötelezett volt.

Az a körülmény, hogy az alperes a **P.....** Kft. vélt jogséremlme folytán a közreműködői szerződés azonnali hatályú felmondásától és a közreműködői szerződés további teljesítésének megszűnésétől tartott, sem mentesíthette a felperes felé fennálló fizetési kötelezettsége teljesítése alól, mivel – ahogyan arra a felperes fellebbezési ellenkérelmében is helyesen hivatkozott – a beavatkozó zálogosította el a vele szembeni követelést, így az ennek alapján a felperes javára történő teljesítés egyidejűleg a közreműködői szerződés teljesítését is jelentette volna. Nem volt elzárva az alperes attól sem, hogy bírói letétbe teljesítsen, figyelemmel arra, hogy az a Ptk. 287. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett felé történő teljesítésnek minősül. Az sem mentesítette az alperest a teljesítés alól – és ez a Ptk. 312. § szerinti teljesítés lehetetlenné válását sem eredményezheti – hogy az intézmény több mint 2 milliárdos tartozása miatt a **P.....** Kft.-vel megkötött közreműködői szerződés esetleges megszűnése és a Kft. nemteljesítése esetén nem tudta volna az alperesi beavatkozó által nyújtott szolgáltatásokat és a gyógyszerellátást mástól igénybe venni. A kórház általános jellegű finanszírozási problémája, és ebből következő teljesítőképessége nem tekinthető olyan oknak, amely a kórházon kívül álló lenne, és amely a szerződés teljesítésének egyik félnek sem felróható lehetetlenülése folytán való megszűnését eredményezhetné.

Az alperes fellebbezésével összefüggésben hangsúlyozza a Fővárosi Ítéltábla, hogy a lehetetlenülés kifejezetten a szerződéses jogviszonyhoz, a szerződés teljesítéséhez kapcsolódó körülmény lehet, amely a szerződő felek jogviszonyában eredményezheti a szerződés megszűnését. Olyan esetben, amikor a felek között szerződéses jogviszony nem áll fenn, hanem a létrejött zálogszerződésre tekintettel a jogosult személyében áll be változás a kötelezett szempontjából, nem lehet a szerződés teljesítésének lehetetlenné válásáról beszélni. Az alperes a közte és az alperesi beavatkozó közötti közreműködői szerződés lehetetlenülésére nem hivatkozott, a fellebbezésében előadottakkal éppen azt kívánta alátámasztani, hogy csak a felperes felé történő teljesítés nem állt módjában, mivel kiszolgáltatott helyzete folytán kizárólag az alperesi beavatkozó felé teljesíthetett. A rendelkezésre álló okiratok (A/5) is azt támasztják alá, hogy a felperes felhívását követően a teljesítés az eredeti kötelezett, a P.... Kft. felé történt. A követelésre a P.... Kft. által alapított zálogjogra és a felperes mint engedményes zálogjogosulti minőségére figyelemmel azonban az alperes a felperes felé fennálló teljesítési kötelezettség alóli mentesülésre az általa felhívott okokra tekintettel alappal nem hivatkozhat.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, érdemben helytálló indokaira tekintettel – kiegészített indokolással – helybenhagyta.

Döntésére és az eredménytelen fellebbezésre tekintettel a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdései szerinti, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányos mértékű, mérlegeléssel megállapított összegű másodfokú ügyvédi munkadíj megfizetésére.

Budapest 2016. év március hó 24. napján

. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix s.k.

bíró

Dr. Kincses Attila s.k.

bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő